

Gıybet Haramdır ve Yıkıcıdır

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ ۖ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا ۗ أَيُّحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۗ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ﴾
وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكَلِّمْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ»

Muhterem Müminler!

Gıybet; insanın şeref, haysiyet ve onuruna yakışmayan, insanlar arasındaki birlik, beraberlik, dostluk ve güveni zedeleyen, sevgi ve saygıyı yıpratıcı, yıkıcı, itici, incitici ve çirkin bir harekettir. Bunun içindir ki İslam dini, gıybeti en büyük günahlar arasında sayarak haram kılmıştır.

Gıybet Efendimiz ﷺ'in tarifine göre **“bir kimseyi gıyabında hoşlanmayacağı şekilde anmak.”**¹ demektir. Gıybet, söz ve hareketlere dökülmeden önce zihinlerde filizlenir. Gıybetin zihinlerdeki şekline su-i zan, yani kötü düşünmek, denir. Su-i zan da İslam'da yasaklanmıştır. Su-i zan sahibi olan insan, su-i zanda bulunduğu kişiye karşı ama yüzüne ama arkasından ister istemez o düşüncelerini söz ve hareketlerine döker. İşte bu kötü düşüncelerin kişinin gıyabında söz ve fiillere dökülmesine gıybet denir. Cenâb-ı Allah Kur'an'da **“Ey iman edenler! Zannın çoğundan kaçın. Çünkü öyle zanlar vardır ki günahdır. Birbirinizin özelini araştırmayın. Birbirinizin gıybetini yapmayın. Biriniz ölmüş bir kardeşinin etini yemekten hiç hoşlanır mı? Bundan tiksindiniz değil mi? O hâlde Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah, tövbeyi çok kabul edendir, çok merhametlidir.”**² buyurarak sadece gıybeti yasaklamakla kalmamış, su-i zannı da yasaklamış ve birileri hakkında kötü düşünmeyi insanın aklından geçirmesine dahi müsaade etmemiştir.

Değerli Kardeşlerim!

Mealini okuduğumuz bu âyet-i kerîme, gıybet yapmayı ölü kardeşinin etini yemek olarak addetmektedir. Birçok Müslüman, domuz etini yememe konusunda gösterdiği hassasiyeti maalesef gıybet konusunda göstermemektedir.

Hâlbuki birisi domuz eti, diğeri de ölü eti olması hasebiyle ikisinde de “murdar et” söz konusudur, ikisi de haramdır.

Günümüzde kitle iletişim araçlarının da yardımıyla gıybet maalesef çok daha büyük boyutlarda yapılmakta, oldukça hızlı yayılmakta ve geçmişe oranla toplumda çok daha büyük yıkım ve tahribatlar yapmaktadır. Bu tahribatlar sonucunda insanlar gıybet karşısında duyarsızlaşmış, göstermeleri gereken hassasiyeti kaybetmiş ve gıybeti normal bir şeymiş gibi, hatta bir eğlence aracı gibi görmeye başlamışlardır. Medyada magazin adı altında bu konuda programlar yapılır hâle gelmiştir. Oysaki gıybet, kul hakkı doğuran büyük bir günahdır. Büyük kitlelere ulaşması ve kapsamının genişliği, aynı oranda günahını da büyütmektedir.

Gıybet hangi alanda, hangi şekilde ve kime karşı yapılırsa yapılsın haramdır. Gıybeti dinleyen ve onaylayan kişi de gıybet günahına ortaktır. Bu nedenle Müslüman, gıybetten uzak durmalı, gıybet yapanı uyarmalı, uyarması işe yaramazsa onu dinlememelidir. Şunu da özellikle belirtelim ki gıybet yapan kişi: “Ben doğruları söylüyorum.” diyerek yaptığını meşru gösteremez. Çünkü gıybet gerçek olan bir şeyi bir kimsenin aleyhinde konuşulduğu için gıybet olur. Aksi hâlde söyledikleri iftira sayılır ve iftiranın hem dünyada hem de ahirette sonuçları daha ağırdır.

Muhterem Müminler!

Gıybet, ferdi ve toplumsal birçok zararının yanında her şeyden önce o, gönüller yıkan bir eylemdir. Gönül yıkmak ise Kâbe'yi yıkmaktan daha kötüdür. Peygamberimiz ﷺ gıybetin ne kadar çirkin bir hareket olduğunu şu şekilde dile getirmektedir: **“Eğer o söz denize karışsaydı, onu ifsat eder, bozardı.”**³ Bu nedenle gıybetin her çeşidinden sakınmak gerekir.

Hutbemizi Peygamber Efendimiz ﷺ'in bir hadisi ile bitirelim: **“Allah'a ve ahiret gününe iman eden ya hayır konuşsun ya da sussun.”**⁴



¹ Müslim, Birr, 20, H. No: 2589

² Hucurât suresi, 49:12

³ Tirmizî, Sifatu'l-Kiyame, 52

⁴ Buhârî, Rikâk, 23